

Opmerkelijke visuele kracht van mimemaker Schweigman

Theater

Grond. Concept: Boukje Schweigman. Regie: Tamara Rettenmund. Spel: Jaap Flier en Schweigman. Contrabas: Jelte van Andel. 8/1, hetveem theater, Amsterdam. Aldaar t/m 18/1, behalve maandag en dinsdag.

Na een tocht door een steeds donker wordend gebouw, betreed je enigszins gedesoriënteerd een volledig verduisterde ruimte. In deze gitzwarte nacht zweeft ver weg een ondefinieerbaar oranje object. Wanneer het hoog boven ons blikveld in het niets verdwijnt, als een vuurbal die oplost in het heelal, wordt de aarde zichtbaar. Duizenden kilo's moeten het zijn. Zwart. Glanzend. Met aan de oppervlakte een kalend mannenhoofd. Is dat vergeten op weg naar beneden? Of ontspruit het aan de vruchtbare grond die, als je goed kijkt, echt ademt...

Mimemaker en -speler Boukje Schweigman grossiert in sterke beelden. Ook *Grond*, haar eerste productie sinds haar afstuderen in 2003, getuigt van een opmerkelijke visuele kracht. Poëtisch en sen-

sitief, maar ook helder, direct en ruimtelijk. Centraal in de taal van dit jonge talent, dat zowel de Ton Lutz- als de Top Naeff-prijs won, staan het lichaam en het manipuleren van de kijkervaring.

Eerder zaten Schweigmans toeschouwers in karretjes door kijk-gaten naar (delen van) spelerslijven te kijken (*Klep*), of werd hun blik op een solo bepaald door een bewegend plafond (*Benen*). In *Grond* hangt boven het publiek een schuin afdak dat kadreert als een klassiek lijsttoneel (hoe hoger de performers gaan, hoe meer ze uit beeld geraken) en zijn het jonge lichaam van Schweigman zelf (1974) en het oude lichaam van dansicoon Jaap Flier (1934) elkaars tegenspelers.

Tegenspelers die verschillen, maar ook aanvullen. Aanvankelijk zelfs letterlijk: Fliers hoofd past Schweigmans romp die zich met maaierende armen en benen uit de klei loswurmt. Hun stille verhaal, soms gekleurd door warme celloklanken, gaat over zwaarte-kracht en dromen, over dood en leven, en wordt verteld via de tegenstelling laag-hoog.

Zij is benieuwd wat daarboven is, waarheen de vuurbal verdween. Ze takelt de oude man met een katrol overeind, richt zijn hoofd omhoog of stut met haar lichaam het zijne. Hij wil graag terug en wroet op zijn buik door de aarde. Maar natuurlijk raakt hij gehecht aan dat onrustige kind dat zichzelf omhoog wil takelen en zelfs in haar slaap telkens overeind schiet. De binnenkomst van de sensuele cello met zijn musicus kondigt het einde van hun intimiteit aan en van het verhaal. Een handig conflict en een handige afloop, maar weinig spannend en ergerlijk direct in vergelijking met het voorgaande.

Schweigman liet zich inspireren door *Afdaling op klaarlichte dag*: schilderij van Co Westerik en gedicht van Rutger Kopland. Net als deze heren sleutelt ook zij aan de realiteit om een eigen, herkenbare doch vreemde, wereld te scheppen. De dynamiek kan beter - meer vaart, minder dubbelingen, scherpere omslagen - maar die eigenheid heeft Schweigman zeker.

Mirjam van der Linden